

N:o 2.

Ank. till Riksd. Kansli d. 20 Febr. 1873, kl. 12 midd.

Konstitutions-Utskottets Memorial, med bestämmande deraf, hvilket Utskott bör behandla en motion rörande ändring i Folkskolestadgans 4 § 5 mom.

Sedan Första Kammaren till Lag-Utskottets handläggning hänvisat en inom Kammaren af Herr E. Sundell väckt motion (N:o 7) angående ändring af 4 § 5 mom. i Folkskolestadgan, samt Lag-Utskottet, på sätt af dess utlåtande N:o 3 inhemtas, med förklarande, att ifrågavarande motion icke syntes tillhöra Utskottets behandling, densamma till Kammaren återlemnad, så har, enligt Konstitutions-Utskottet tillhandakomna protokollsutdrag af den 8 Februari, Första Kammaren återförvisat förenämnda motion till Lag-Utskottet, men Andra Kammaren ansett den böra behandlas af Tillfälligt Utskott.

Vid sådant förhållande, då olika meningar mellan Kamrarne uppstått derom, till hvilket Utskott ifrågavarande motion bör hänvisas, tillkommer det, jemlikt 38 § 3 mom. Riksdags-ordningen, Konstitutions-Utskottet att derom besluta.

Motionären har föreslagit, att Riksdagen ville besluta en underdånig skrifvelse med anhållan, att Kongl. Maj:t täcktes åt 4 § 5 mom. i Folkskolestadgan, sådant sagda moment lyder i Kungörelsen den 29 September 1853, gifva denna lydelse:

Bih. till Riksd. Prot. 1873. 3 Saml. 2 Häft.

"För att bereda tillgång till de erforderliga aflöningsbeloppen och folkskolans öfriga utgifter, bör, der ej andra medel härtill finnas, dels ett årligt bidrag af minst tjugufem och högst femtio öre af hvarje skattskyldig person i församlingarne utgöras, dels ock, der sådant anses böra ega rum, en afgift erläggas för hvarje barn, som begagnar folkskolan, med undantag af dem, som åtnjuta understöd af fattigvården, eller hvilkas föräldrar för medellöshet erhålla afkortning å de årliga kronoutskylderna; dock vare det åt församlingarne sjelfva öfverlemnadt att närmare bestämma dessa bidrag och dessa afgifter, de sistnämnda, om de påföras. Bristen, der sådan uppstår, skall af församlingsboarne fyllas i förhållande till hvars och ens bevillning efter 2:a art. i Bevillnings-förordningen, så vida ej annan öfverenskommelse härom träffas."

Då den stadga rörande folkundervisningen, i hvilken en partiel förändring här är föreslagen, i sin helhet faller inom området för Konungens administrativa eller ekonomiska lagstiftningsrätt, har det yrkandet blifvit framställt, att, när Riksdagen i frågor af denna natur endast eger rätt enligt 89 § Regeringsformen hos Konungen anmäla sina föreställningar och önskingar, borde denna motion öfverlemnas till ett tillfälligt Utskott, såsom den under ståndsriksdagarnes tid närmast skulle hafva varit att hänvisa till Allmänna Besvärs- och Ekonomi-Utskottet. Men å andra sidan kan det icke förnekas, att den lagförändring, motionären föreslår, tydligt innebär en förhöjning i årliga afgifter eller skattebidrag, ålagda svenske medborgare, och den omständigheten, att den ifrågavarande lagparagrafen förekommer uti en af Kongl. Maj:t i administrativ väg utfärdad författning, kan dock ej ställa densamma utom området för Riksdagens beskattningsrätt, sådan den är uttryckt såväl i 57 § som ock i 60 § R. F., der stadgadt är: "Ej må några allmänna afgifter, af hvad namn och beskaffenhet som helst, utan Riksdagens samtycke kunna förhöjas", och der orden "Riksdagens samtycke" väl måste anses innebära något annat och mera än rätten att hos Konungen anmäla föreställningar och önskingar.

Men det är vidare en vigtig omständighet, att motionären föreslagit det ett årligt bidrag bör af hvarje skattskyldig person i församlingarne utgöras, *der ej andra medel finnas* till folkskolans utgifter; hvilket tydligen innebär, icke att nämnda bidrag skola af Riksdagen fastställas såsom en ovilkorligen utgående kapitationsavgift af hvarje skattskyldig medborgare, utan blott att de församlingar, der andra medel för folkskolans behof ej finnas tillgängliga, skola, vid upptagandet af skatt för detta ändamål, i första rummet anlita nu nämnda beskattningsform, hvarefter de enligt motionärens förslag må ega att efter godtfinnande upptaga en afgift för hvarje barn, som begagnar folkskolan, så att endast i det fall, att brist ändock uppstår, folkskolans behof

skulle fyllas genom uttaxering på bevillningen efter andra artikeln. Till ytterligare bekräftelse derå, att den ifrågavarande beskattningen må anses vara af kommunal natur, länder dessutom den af motionären föreslagna bestämmelsen, "dock vare åt församlingarne sjelfva öfverlemnadt att närmare bestämma dessa bidrag och dessa afgifter, de sistnämnda om de påföras."

Motionärens ändringsförslag innebär sålunda, efter Konstitutions-Utskottets uppfattning, ett angifvande af grunder för kommunernas beskattningsrätt, och denna ärendets natur är det, som måste anses afgöra, till hvilket Utskott motionen skall hänvisas. Nu är i 57 § Regeringsformen 2 mom. stadgadt: "Huruledes särskilda menigheter må för egna behof sig beskatta bestämmas genom kommunallagarne, hvilka af Konungen och Riksdagen gemensamt stiftas." Häraf synes det framgå, att de lagbestämmelser, hvilka säga, huruledes särskilda menigheter må för egna behof sig beskatta, måste anses vara af kommunallags natur, att de alltså böra stiftas af Konung och Riksdag gemensamt, samt att de såsom kommunallags-bestämmelser af Riksdagen skola behandlas. Men då, enligt hvad under de tvänne förflutna riksdagsperioderna varit iakttaget, kommunallagar på grund af skäl, hemtade från 89 §, 87 § 1 mom. och 57 § 2 mom. Regeringsformen, blifvit till Lag-Utskottet hänvisade; — då Konstitutions-Utskottet icke finner skäl förevara att från denna praxis afvika, och då, såsom ofvan är visadt, nu ifrågavarande lagparagraf, i hvad den rör den kommunala beskattningsrätten, är att anse såsom varande af kommunallags natur, finner Utskottet

att Herr Sundells motion bör af Lag-Utskottet behandlas.

Hvilket Utskottet får för Riksdagen tillkännagifva.

Stockholm den 20 Februari 1873.

På Konstitutions-Utskottets vägnar:

Th. Munck af Rosenschöld.

Ordförande.

R E S E R V A T I O N E R :

af Herr *Faxe*, som ansåg motionen böra af Tillfälligt Utskott behandlas;
 af Herr *Rydin*, som på de under diskussionen i Första Kammaren den 31 sistlidne Januari af honom anförda och under diskussionen i Andra Kammaren den 8 sistlidne Februari af Lag-Utskottets ledamöter utvecklade skäl, har ansett motionen höra till tillfälligt Utskotts handläggning.

Herr *Nils Larson*, med hvilken Herrar *Lyttkens* och *Lundqvist* instämt, har anmält sin särskilda mening vara att, då motionen uteslutande afser en allmän beskattningsfråga, som ej berör civil-, kriminal- eller kyrkolag och ej heller beror af kommunallagarne, men deremot obestriddigen påkallar utövande af Riksdagens bevillningsrätt, motionen bort förklaras tillhöra Bevillnings-Utskottets handläggning.

Herr *Ehrenborg* har begärt få antecknadt, att han varit hindrad att deltaga i detta ärendes handläggning inom Utskottet.

N:o 3.

Ank. till Riksd. Kansli d. 20 Febr. 1873, kl. 12 midd.

Konstitutions-Utskottets Memorial, med bestämmande derom, hvilket Utskott bör behandla en motion om utgifvande i sammandrag af Riksdagens förhandlingar m. m.

Sedan Andra Kammaren till Kansli-deputerade hänvisat en inom Kammaren af Herr *J. Rundbäck* väckt motion (N:o 1) om vidtagande dels af sådana anordningar, att Riksdagens förhandlingar kunde i sammandrag all-